

Särskild organisation covid-19
Funktionen för nationell samordning och
inriktning
samordning@msb.se

Behovsanalys avseende personlig skyddsutrustning inom samhällsviktig verksamhet

Svar på regeringsuppdrag
Ju2020/03246/SSK

Innehåll

SAMMANFATTNING	3
1. UPPDRAG OCH UTFÖRANDE	4
1.1 Uppdrag	4
1.2 Utförande	5
2. PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING BLAND MYNDIGHETER	7
2.1 Behov av stöd med anskaffning	7
2.2 Typer och volymer som behöver säkerställas	8
2.3 Behov av personlig skyddsutrustning inom viss kommunal verksamhet	10
3 BEHOV INOM BRANSCHER OCH SEKTORER	11
3.1 Typer och volymer av personlig skyddsutrustning.....	15
4 ALTERNATIV FÖR ATT SÄKERSTÄLLA TILLGÅNG	17
4.1 Resursmäkling mellan aktörer	17
4.2 Omfördelning av befintliga överskott	18
4.3 Nationellt lager av personlig skyddsutrustning	19
4.4 Gemensamma upphandlingar	21
5 SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	23

Sammanfattning

Denna rapport är Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) svar på regeringsuppdraget – *Uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att göra en behovsanalys avseende personlig skyddsutrustning till samhällsviktig verksamhet*, (Ju2020/03246/SSK, 2020-09-10). Regeringsuppdraget avser behoven av personlig skyddsutrustning för myndigheter inom samhällsviktig verksamhet exklusive hälso- och sjukvård samt omsorg, för tiden fram till september 2021.

MSB:s behovsanalys bygger på svar från myndigheter verksamma inom samhällsviktig verksamhet. För att skapa en bredare bild av det nationella behovet har MSB valt att, som ett komplement till arbetet med regeringsuppdraget, även inhämta uppgifter från ett antal samhällsviktiga sektorer och branscher. Denna komplettering inkluderas i MSB:s svar på regeringsuppdraget.

Behovsanalysen visar att det i dagsläget inte föreligger något kritiskt behov av stöd med anskaffning av personlig skyddsutrustning. Samtidigt är marknaden för personlig skyddsutrustning fortsatt osäker. Analysen tyder på att vårens problematik med anskaffning kan upprepas vid en ökad global och/eller nationell smittspridning. Leverantörskedjorna är fortfarande inte tillförlitliga, efterfrågan på marknaden är mycket hög och viss råvarubrist förekommer.

MSB bedömer att det föreligger en risk att aktörer inom samhällsviktig verksamhet utanför hälso- och sjukvården samt omsorgen, återigen kan hamna i en situation där det råder brist på personlig skyddsutrustning. MSB lyfter i rapporten fram följande möjliga åtgärder för att säkerställa att en sådan brist inte uppstår:

- Resursmäklning av utrustning mellan aktörer fortsätter bedrivas av MSB för att uppnå en effektiv användning av samhällets resurser.
- Befintliga överskott omfördelas. MSB anser att regeringen bör skapa förutsättningar för en omfördelning av regionernas överskott till övrig samhällsviktig verksamhet.
- Nationell lagerhållning upprättas. I det fall omfördelning av regionernas överskottslager inte är möjlig bör personlig skyddsutrustning säkerställas genom ett tillfälligt lager. Regeringen bör utse en myndighet som nationell sammanhållande aktör.
- För att stärka de svenska myndigheternas möjlighet på marknaden bör samverkan ske kring gemensamma upphandlingar.

1. Uppdrag och utförande

1.1 Uppdrag

Uppdragets lydelse

Regeringen har gett MSB i uppdrag att genomföra en behovsanalys för tiden fram till september 2021 avseende personlig skyddsutrustning hos myndigheter som är verksamma inom samhällsviktig verksamhet, exklusive hälso- och sjukvård (hädanefter ”övrig samhällsviktig verksamhet”). I analysen ska det framgå i vilken utsträckning myndigheterna själva kan tillse sin försörjning eller om de behöver stöd. I de fall det saknas förutsättningar för myndigheterna att själva stå för sin försörjning ska det i analysen framgå vilken typ av personlig skyddsutrustning som det gäller och i vilka volymer. Det ska framgå om utrustning kan säkerställas genom ökat samarbete mellan berörda myndigheter eller genom nationell samordning (Ju2020/03246/SSK). Denna rapport utgör MSB:s svar på regeringsuppdraget.

Regeringsuppdraget avser behoven av personlig skyddsutrustning bland myndigheter. Mot bakgrund av att samhällsviktig verksamhet utförs av många andra aktörer har MSB valt att bredda analysen för att få en bild av behoven även hos dessa.

Bakgrund

Covid-19-pandemin medförde våren 2020 kraftigt ökade behov av personlig skyddsutrustning i Sverige och i övriga världen. Detta ledde till att bristsituationer uppstod. För att säkerställa tillgången till personlig skyddsutrustning i regional och kommunal hälso- och sjukvård samt omsorg gav regeringen den 16 mars Socialstyrelsen i uppdrag att säkerställa tillgången till skyddsutrustning i samband med spridningen av covid-19. I Socialstyrelsens uppdrag ingick det dock inte att säkerställa skyddsutrustning för övrig samhällsviktig verksamhet.

Under våren 2020 blev MSB kontaktade av flera samhällsviktiga aktörer som uppgav att de hade problem med att få tag på personlig skyddsutrustning. MSB genomförde en studie under maj och juni över tillgången på personlig skyddsutrustning bland övriga samhällsviktiga aktörer vid ökad smittspridning.¹ MSB gjorde då bedömningen att det fanns en risk att bristsituationer skulle kunna uppstå igen till följd av stor efterfrågan. MSB hemställde därför till regeringen den 9 juli om att ge en sammanhållande aktör på nationell nivå ansvar för behovsanalys, planering och inriktning samt vid behov anskaffning och fördelning av skyddsutrustning för övrig samhällsviktig verksamhet.²

---

¹ Försörjning av personlig skyddsutrustning för samhällsviktig verksamhet, MSB 2020-07-17, MSB 2020-08709.

² Hemställan angående skyddsutrustning för samhällsviktig verksamhet exklusive hälso- och sjukvård samt omsorg inför eventuella nya smittoutbrott av covid-19, MSB 2020-08709

1.2 Ufförande

Urval och avgränsningar

För genomförandet av behovsanalysen har MSB vänt sig till följande myndigheter som bedömts utföra samhällsviktig verksamhet:

1. De myndigheter som återfinns i bilagan till förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap
2. Ytterligare myndigheter som ingår i något av samverkansområdena
3. Ytterligare myndigheter som MSB 2019 beslutat ska redovisa risk- och sårbarhetsanalys (RSA)
4. Kommuner via länsstyrelserna
5. Utöver dessa har MSB även vänt sig till Rättsmedicinalverket

I valet av de myndigheter som ombads ta in uppgifter från sektorer eller branscher har MSB utgått från de samhällssektorer som listas i MSB:s föreskrift om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet (MSBFS 2020:3).

Följande myndigheter kontaktades och bjöds in till två möten för samordning och koordinering där även en representant för länsstyrelserna deltog:

Energimyndigheten, Finansinspektionen, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, MSB, Post- och telestyrelsen, Svenska kraftnät och Trafikverket.

MSB har även fått underlag från Säkerhetsföretagen avseende bevakningsuppgifter och Svenska Kyrkan avseende begravningsverksamhet inklusive krematorier.

Inget underlag har tagits in för samhällssektorerna *Handel och industri* och *Hälsa- och sjukvård*.

Utgångspunkt i Folkhälsmyndighetens scenarier

MSB ska enligt uppdraget utgå från de tre scenarier som Folkhälsomyndigheten angav i sin rapport *Scenarier* (September 2020)³. De innebär:

- Scenario 0 – oförändrad spridning på samma låga nivå till september 2021.
- Scenario 1 – ojämn spridning med en relativt kraftig topp följt av en snabb minskning.
- Scenario 2 – jämn spridning som ökar gradvis och ihållande i alla regioner.

---

³Scenarier – Tre smittspridningsscenarier inom regeringsuppdraget ”Plan inför eventuella nya utbrott av covid-19 Folkhälsomyndigheten, 2020. Artikelnummer: 20111-1

Val av skyddsutrustning för analysen

MSB har tagit fram en lista över den utrustning som bedöms vara relevant för de tillfrågade aktörerna och som motsvarar den utrustning som också används inom hälso- och sjukvården och där det kan uppstå en konkurrenssituation (se bilaga 2).

Val av frågeställningar

MSB har frågat om vilken personlig skyddsutrustning aktörerna använde före pandemin och hur behovet ser ut vid scenario 0, scenario 1 samt scenario 2.

Det har bedömts som intressant att ta reda på behov av utrustning även före pandemin för att få en bild av vilka aktörer som använder sig av personlig skyddsutrustning i normala fall oavsett smittspridning av covid-19, till exempel personal i laboratorier. Svaren kan då också visa vilka aktörer som använder personlig skyddsutrustning i normala fall, men har fått ett ökat behov på grund av covid-19, till exempel Polismyndigheten och Tullverket. Vidare framgår vilka aktörer som har behov av personlig skyddsutrustning enbart på grund av covid-19.

Därutöver har frågor ställts om det finns problem i dagsläget med anskaffning, hur länge aktuella lager skulle räcka vid ett avbrott av leveranser och om de ser behov av stöd för att säkerställa utrustning (se bilaga 2).

Insamling av underlag

Frågeunderlaget (se bilaga 2) skickades ut till berörda aktörer den 22 september. Underlaget bestod av två delar. Den första avsåg behoven av personlig skyddsutrustning inom egen myndighet. Den andra avsåg uppgifter som myndigheter med ansvar eller kontakter med samhällsviktiga aktörer ombads samlas in för respektive sektor eller bransch. Sista svarsdatum var den 6 oktober.

Utskicket gick till 68 myndigheter inklusive länsstyrelserna. 55 svar har inkommit, varav 21 länsstyrelser.

Samrådsförfarande

I uppdraget anges att MSB i genomförandet ska samråda med Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket. Två samrådsmöten har genomförts.

2. Personlig skyddsutrustning bland myndigheter

Nedan återges de svar myndigheterna rapporterat avseende behov av stöd med anskaffning av personlig skyddsutrustning, samt vilka typer och volymer som skulle behöva säkerställas för att undvika eventuella framtida bristsituationer.

En övergripande bild är att behov av stöd med anskaffning är förhållandevis litet och att de volymer som förbrukas är små i jämförelse med hälso- och sjukvården. Behoven skiljer sig också åt stort mellan olika myndigheter. De myndigheter som behöver personlig skyddsutrustning för att kunna upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet utgörs av de som i någon form bedriver operativ verksamhet. För dessa myndigheter kommer avsaknad av skyddsutrustning att få konsekvenser för samhällets funktionalitet (se bilaga 1 – konsekvensbeskrivning). Även om de volymer som behövs är begränsade, är det av avgörande betydelse att personlig skyddsutrustning finns tillgänglig.

2.1 Behov av stöd med anskaffning

Oförändrad smittspridning (Scenario 0)

Myndigheterna rapporterar att personlig skyddsutrustning går att beställa även om leveranserna inte är helt tillförlitliga. Ett fåtal myndigheter beskriver en fortsatt situation där leverantörer inte kan garantera att beställda varor levereras i tid och i beställda volymer. Vissa artiklar är fortfarande särskilt svåra att få tag på. Obalanserna i leveranser och tillgång till skyddsutrustning har hanterats genom att verksamhet har skjutits fram eller medfört alternativa rutiner. Ett fåtal myndigheter redovisar att mindre lager nu finns på plats för mellan en och tre månader.

Mot bakgrund av denna bild uppger ingen myndighet att det på kort sikt föreligger några akuta behov av stöd med anskaffning av personlig skyddsutrustning, förutom nitrilhandskar. Viss otillförlitlighet kring leveranser rapporterats även för handsprit, munskydd, FFP2/FFP3, förkläder, skyddsoverall och handskar (särskilt i storlek medium).

Scenarier med ökad smittspridning (scenarier 1 och 2)

Vid tilltagande smittspridning, utifrån Folkhälsomyndighetens scenario 1 och 2, bedömer ett antal myndigheter att anskaffningsproblem skulle kunna uppstå igen.

Flera myndigheter har rapporterat om problem med att beställa personlig skyddsutrustning under våren. Utrustningen levererades i mindre volymer än vad som beställts med oklar kvalitet och tillförlitlighet för den utrustning som till slut levererades, samt att utrustning köptes in till betydligt högre priser än normalt. Det förekom också att aktörer bortprioriterades till förmån för hälso- och sjukvården. Utifrån dessa erfarenheter känner ingen av de svarande myndigheterna i dagsläget en säkerhet kring att deras leverantör kan tillgodose ett ökat behov utifrån Folkhälsomyndighetens scenario 1 och 2.

En av anledningen till att dessa problem uppstår är att svenska myndigheter är små inköpare på en global marknad och därför blir mindre intressanta för leverantörer av personlig skyddsutrustning. En myndighet har även uppgett att de nekats beställning till följd av att de inte varit en aktör inom hälso- och sjukvårdssektorn. Detta är även något som flera aktörer beskrivit som ett av skälen till varför man hamnade i brist under våren.

I en situation där behoven av personlig skyddsutrustning succesivt ökar skulle flera myndigheter efter 1-3 månader kunna befinna sig en situation liknande våren 2020.

För att förekomma eventuella framtida bristsituationer, efterfrågar myndigheterna följande typer av stöd kring anskaffning av personlig skyddsutrustning:

- **Lagerhållning:** Ett antal myndigheter lyfter fram önskemål om ett gemensamt lager som olika myndigheter kan avropa från i de fall skyddsutrustning inte längre finns att tillgå. Parallellt dras till den uppgift Socialstyrelsen har åt hälso- och sjukvårdssektorn, med önskemålet om att en liknande lösning borde finnas för övrig samhällsviktig verksamhet. Det lyfts även fram att vissa myndigheter saknar förmåga att själva lagerhålla i tillräcklig utsträckning.
- **Gemensam upphandling:** En gemensam upphandling för myndigheternas samlade behov har efterfrågats av fyra myndigheter. Vissa föreslår att en sådan upphandling genomförs nationellt medan andra föreslår att den borde ske sektorsvis. Bedömningen är att det skulle bli lättare att få igenom beställningar om de kunde göras i större volymer samt att myndigheter kan ha en gemensam kontakt gentemot leverantörerna av personlig skyddsutrustning.

2.2 Typer och volymer som behöver säkerställas

Nedan återges vilka typer av skyddsutrustning, samt vilka volymer, som skulle behöva införskaffas för att säkerställa tillgång för de myndigheter som uppgett att de behöver personlig skyddsutrustning för att kunna utföra sin samhällsviktiga verksamhet.

Oförändrad smittspridning (Scenario 0)

Samtliga myndigheter har uppgett att de vid rapporteringstillfället inte upplever några större problem med anskaffning av personlig skyddsutrustning under detta scenario. Vid ”scenario 0” kan myndigheterna därför själva säkerställa sin försörjning under perioden fram till september 2021. Folkhälsomyndighetens scenarier avser smittspridning i Sverige, och utesluter inte att de globala försörjningskedjorna fortfarande kan försämrats.

Scenarier med ökad smittspridning (scenarier 1 och 2)

Baserat på de uppgifter som inkommit avseende anskaffningsproblematiken under våren, samt de anskaffningsproblem som fortfarande rapporterats, finns en risk att ökad smittspridning skulle kunna medföra att myndigheterna återigen får problem att införskaffa personlig skyddsutrustning (se beskrivningar i avsnitt 2.1).

I nedanstående tabell återges sammanslagna volymer och typer av skyddsutrustning som berörda myndigheter uppskattar att de skulle förbruka per månad givet Folkhälsomyndighetens scenario 2. Flera myndigheter beskriver dock att det är svårt att bedöma behoven utifrån Folkhälsomyndighetens scenarier. MSB väljer att här endast redovisa volymerna i scenario 2 eftersom påverkan på samhällets funktionalitet då blir störst. Volymuppskattningarna har avrundats.

Tabell 1: behov av skyddsutrustning per månad

Typ av personlig skyddsutrustning	Uppskattad förbrukning volym/månad vid scenario 2
Andningsskydd, FFP2	13 000 st.
Andningsskydd, FFP3	19 000 st.
Handdesinfektion	28 000 liter
Handske latex	5000 par
Munskydd, IR/IIR	71 000 st.
Skyddsoverall (tyvek)	1000 st.
Undersökningshandske, Nitril	600 000 par
Undersökningshandske, Vinyl	470 000 par
Visir som täcker hela ansiktet	4000 st.
Vätsketäta förkläden	26 000 st.
Vätsketäta förkläden med lång ärm	5700 st.
Ytdesinfektionsmedel	1300 liter
Ärmskydd	2500 st.

MSB anser att ovanstående tabell ger en rimlig uppskattning av behoven hos de myndigheter som behöver personlig skyddsutrustning. Dessa ligger till grund för diskussion och bedömningar i kapitel 4.

2.3 Behov av personlig skyddsutrustning inom viss kommunal verksamhet

Genom länsstyrelserna har underlag tagits in från kommunerna avseende kommunal skolverksamhet, offentliga kök samt kommunal livsmedelskontroll. Ansvar för övrig samhällsviktig verksamhet som bedrivs i kommunal regi har redovisats av de nationella myndigheter som har ansvar för sektorer eller branscher.

Underlaget från kommunerna har varit svårtolkat. Flera kommuner har uppgett att personlig skyddsutrustning används inom kommunal skolverksamhet, offentliga kök samt kommunal livsmedelskontroll. Dessa behov tycks dock främst röra sig om desinfektionsmedel. Några kommuner har tydligt angett att personlig skyddsutrustning inte är nödvändig inom verksamheterna kommunal skolverksamhet, offentliga kök samt kommunal livsmedelskontroll, och att den enda utrustning som används inom dessa verksamheter, och som också används inom sjukvården, är hand- och ytdesinfektion.

Mot bakgrund av ovanstående har MSB gjort bedömningen att personlig skyddsutrustning i övrigt inte verkar vara nödvändig inom verksamheterna kommunal skolverksamhet, offentliga kök samt kommunal livsmedelskontroll.

3 Behov inom branscher och sektorer

Elförsörjning

Uppgifter från aktörer inom sektorn elförsörjning har inhämtats via Svenska kraftnät, som i sin tur vänt sig till ett urval bestående av femton av de större aktörerna inom produktion och distribution av el.

Personlig skyddsutrustningen används inom sektorn främst för att skydda mot damm i samband med revisioner och arbeten på produktionsanläggningar. Vissa verksamheter, exempelvis kärnkraften, anger att de redan har krav på egna beredskapslager för nödvändig skyddsutrustning. Kärnkraften anger också att det finns möjligheter för tvätt och återbruk av skyddsutrustning som ej är av engångstyp.

Ett fåtal av de tillfrågade företagen uppger att behoven av personlig skyddsutrustning skulle öka vid tilltagande smittspridning. Majoriteten uppger däremot att behoven inte påverkas av hur spridningen av Covid-19 utvecklas.

Ett fåtal av de tillfrågade företagen uppger att de i början av pandemin hade svårt att få tag på personlig skyddsutrustning. Inga företag rapporterar att problem med anskaffning finns för behoven i dagsläget.

Nätägare (distribution av el) ser överlag inga större problem att vara utan personlig skyddsutrustning under en tid eftersom andra kompensatoriska åtgärder kan göras i väntan på ny utrustning. Andra producenter uppger dock att de skulle kunna påverkas negativt av uteblivna leveranser, då arbeten på avställda anläggningar skulle kunna påverkas och i värsta fall avstanna.

Drivmedelsförsörjning

Uppgifter från aktörer verksamma inom sektorn drivmedelsförsörjning har inhämtats via Energimyndigheten, som kontaktat de fyra största drivmedelsleverantörerna. Dessa fyra står tillsammans för omkring 90 procent av drivmedelsförsäljningen i Sverige. Dock så har endast två av aktörerna svarat, en producent och en återförsäljare, men Energimyndigheten har gjort antagandet att de två andra aktörernas behov ser liknande ut.

Sektorsaktörerna uppger att nitrilhandskar är avgörande för viss typ av verksamhet och att den verksamheten kan behöva avstanna utan dessa. Samtidigt råder en global brist på nitrilhandskar vilket gör att de i dagsläget inte går att införskaffa i tillräckliga volymer. Sektorsaktörerna uppger dock att de som i sin verksamhet är i behov av nitrilhandskar ska ha säkerställt lager för året ut.

När det kommer till personlig skyddsutrustning uppger aktörerna inom sektorn drivmedelsförsörjning att de i dagsläget får tag på den skyddsutrustning som krävs. De första pandemiveckorna hade de dock svårt att få tag på personlig skyddsutrustning.

Försörjning av värme och kyla

Uppgifter från aktörer verksamma inom försörjning av värme och kyla har inhämtats via Energimyndigheten, som tillfrågat ett trettiotal företag av varierande storlek. Av dessa 30 har 15 svarat.

Aktörerna inom sektorn försörjning av värme och kyla behöver personlig skyddsutrustning för arbete i dammig miljö samt vid risk för exponering av hälsofarliga kemikalier. Behoven är inte volymmässigt omfattande, men är i stora delar vitalt för att säkerställa fortsatta leveranser.

Under våren upplevde flera företag att det var brist på vissa produkter och att leveranser uteblev helt. Företagen uppger dock att de i dagsläget får tag på den personliga skyddsutrustning de behöver och att lager på mellan 2-6 månader nu finns.

Energimyndigheten bedömer att det inte varit möjligt att göra detaljerade uppskattningar av de volymer och typer av skyddsutrustning som behövs inom sektorn. Det står dock klart att behoven inte är volymmässigt omfattande, men att det är viktigt att tillgång på personlig skyddsutrustning säkerställs.

Elektronisk kommunikation

Uppgifter från aktörer inom sektorn elektronisk kommunikation har inhämtats via Post- och telestyrelsen (PTS). PTS har inhämtat uppgifter från aktörer i Nationella Telesamverkansgruppen (NTSG), där Stadsnätetsföreningen och dess medlemmar ingår. Kriteriet för medlemskap i NTSG är att operatören/organisationen har egen teknisk utrustning, kunskaper eller resurser som påverkar Sveriges kritiska infrastruktur för elektronisk kommunikation. De har genom sin roll möjlighet till stor påverkan på den kritiska nationella infrastrukturen för elektronisk kommunikation.

De behov som kartlagts av PTS avser framförallt de som finns för personal inom nätövervakning, fält- och jourgrupper. Övrig personal är inte medräknad.

Innan pandemin fanns det inom sektorn behov av andningsskydd FFP2 och FFP3, nitrilhandskar, skyddsglasögon och handdesinfektion. Pandemin har medfört tillkommande behov av enklare munskydd (IR/IIR) samt vinylhandskar och visir som täcker hela ansiktet. Behoven vid scenario 2 uppges vara ca tre gånger så stora som under scenario 0.

Aktörerna inom sektorn uppger att de för närvarande har förmåga att anskaffa personlig skyddsutrustning, men att det finns svårigheter att få tag på andningsskydd av tillräcklig kvalitet.

Baserat på nuvarande tillgång på personlig skyddsutrustning uppger aktörer inom sektorn att de kan upprätthålla verksamhet, men att problem kan uppstå om smittläget skulle bli betydligt värre än vad som är fallet idag. Mobiloperatörerna uppger att den verksamhet som kräver personlig skyddsutrustning skulle kunna

upprätthållas i en till två månader med befintliga mängder i den situationen att försörjningskedjorna eventuellt skulle sluta fungera.

Djursjukvård och primärproduktion av animaliska livsmedel

Uppgifter från aktörer inom sektorerna primärproduktion av Livsmedel samt djursjukvård har inhämtats via Jordbruksverket, som vänt sig till Distriktsveterinärerna, Svensk djursjukvård samt företag och organisationer som är verksamma inom den förebyggande hälsovården inom primärproduktionen av animaliska livsmedel.

Personlig skyddsutrustning behövs inom djursjukvården vid patientbesök. För närvarande rapporterar aktörerna inga problem med att få tag på personlig skyddsutrustning.

Livsmedelskedjan i ledet efter primärproduktion samt dricksvatten

Uppgifter från aktörer inom livsmedelskedjan i ledet efter primärproduktion samt dricksvatten har inhämtats via Livsmedelsverket. Antalet livsmedelsanläggningar i Sverige 2019 var drygt 90 000 st.

Personlig skyddsutrustning används inom sektorn för att skydda livsmedel (livsmedelshygieniska skäl), samt för att skydda anställda mot damm och kemikalier. Pandemin har också medfört behov av personlig skyddsutrustning för att minska smittspridning mellan individer.

Under början av pandemin var tillgången på personlig skyddsutrustning osäker. I nuläget uppges dock tillgången vara mer stabil.

Färje- och tanksjöfart

Trafikverket har inhämtat uppgifter från rederier som representerar färje- och tanksjöfarten. Det rullande godset till och från Sverige hanteras av färjesjöfarten. Tanksjöfarten har en avgörande roll för energiförsörjningen.

Personlig skyddsutrustning behövs för att motverka utbrott av smitta ombord på fartyg. Rederierna har uppgett att de idag går att få tag på personlig skyddsutrustning, men att det var mycket stora problem under våren. I dagsläget har vissa rederier lager för ca. 14-30 dagar, medan andra rederier inte har några lager.

Luftfart

Trafikverket har inhämtat uppgifter från aktörer inom luftfarten som representerar flygplatser. Till följd av globala branschkrav används det idag på flygplatserna munskydd, handdesinfektion, visir och skyddshandskar.

Branschföreträdarna uppger att det stundtals varit svårt att få tag på personlig skyddsutrustning och att prioritet på vården.

Väg

Trafikverket har inhämtat uppgifter från aktörer som företräder transportslag via väg, exempelvis kollektivtrafik. När det kommer till kollektivtrafiken har fokus legat på att kunna använda barriärskydd snarare än personlig skyddsutrustning.

Räddningstjänst

Uppgifter avseende räddningstjänstens behov av personlig skyddsutrustning har inhämtats via MSB, som gått ut med en behovsenkät riktad till Metod och teknikutskottet som sorterar under MSB:s Räddningstjänstråd.

Räddningstjänsten utför ett antal uppgifter som kan medföra behov av personlig skyddsutrustning, bl.a. vård av skadade i väntan på ambulans, insatser vid trafikolyckor och övrig räddningsverksamhet samt tillsynsverksamhet enligt LSO. (IVPA-avtal med sjukvårdshuvudman)/hjälp till ambulans

Tillfrågade räddningstjänstaktörer har inte uppgett några leveransproblem avseende personlig skyddsutrustning även om förseningar av leveranser förekommit.

En lagerhållning om 2-3 månader bedöms gälla för huvuddelen av räddningstjänsterna. I vissa fall finns även begränsade lager där beställning och påfyllnad görs efter en inträffad händelse.

Bevaknings- och säkerhetsföretag

Utöver ovan nämnda branscher och sektorer har MSB även vänt sig till branschorganisationen Säkerhetsföretagen för att få en bild av hur behoven ser ut bland deras medlemsorganisationer.

Säkerhetsföretagen har vänt sig till företag som bedriver bevakning, värdetransporter och annan säkerhetsverksamhet, bl.a. väktare, ordningsvakter och värdetransportörer.

Totalt bedöms kostnaderna för personlig skyddsutrustning komma att ha ökat med tre miljoner per år för säkerhetsföretag så länge Covid-19 varar. Hittills har utgifterna för skyddsutrustningen varit ca 400 gånger större än normalt. Företagen uppger att de i nuläget får tag på personlig skyddsutrustning.

Svenska kyrkans begravningsverksamhet

MSB har även mottagit information om behoven av skyddsutrustning inom Svenska kyrkan, som är huvudman för begravningsverksamhet i Sverige. Svenska kyrkan använder personlig skyddsutrustning vid begravningsgudstjänster och andra sammankomster samt för krematorieverksamheten.

Respektive församling och pastorat i Svenska kyrkan gör sin egen upphandling av skyddsutrustning, och för närvarande uppges dessa klara sin försörjning.

3.1 Typer och volymer av personlig skyddsutrustning

De tillfrågade sektorerna och branscherna uppger att de för närvarande inte har problem att anskaffa personlig skyddsutrustning, givet att den nuvarande situationen avseende smittspridning och tillgång på marknaden inte förändras.

I likhet med myndigheterna fanns dock problem med tillgång och försörjning under våren. Eftersom privata aktörer köper in skyddsutrustning på samma marknad som myndigheter, är det rimligt att anta att privata aktörer skulle kunna drabbas av samma eventuella svårigheter med anskaffning som myndigheterna.

I tabellen nedan återges den uppskattade månadsförbrukningen av personlig skyddsutrustning inom de branscher och sektorer som tillfrågats givet scenario 2.

Typ av personlig skyddsutrustning bland bransch- och sektorsaktörer	Uppskattad förbrukning/månad scenario 2 (utifrån tillgänglig data)
Andningsskydd, FFP2	9400 st.
Andningsskydd, FFP3	38 000 st.
Desinfektionsservetter	4000 st.
Filter Skyddsmask 90	1000 st.
Handdesinfektion	19 000 liter
Munskydd, IR/IIR	67 000 st.
Skyddsglasögon	8300 par
Undersökningshandske, Nitril	350 000 par
Undersökningshandske, Vinyl	300 000 par
Visir som täcker hela ansiktet	9000 st.
Vätsketäta förkläden	13 000 st.
Vätsketäta förkläden med lång ärm	12 000 st.
Ytdesinfektion	1100 liter

Ovanstående siffror är betydligt mindre exakta än de som angetts för myndigheterna. Flera av de branscher och sektorer som tillfrågats består av hundratals eller tusentals privata aktörer, vilket inneburit att det inte funnits tid och resurser att göra en heltäckande kartläggning av behoven. I flera fall har därför

myndigheter behövt göra antaganden om hela sektorn eller branschens behov utifrån ett mindre urval aktörer. Energimyndigheten och Svenska kraftnät har också uppgett att de inte haft möjligheten att uppskatta siffrorna för branschens behov, men beskriver att behovet finns hos flera företag.

MSB anser ändå att ovanstående tabell kan tjäna till att ge en grov ungefärlig uppskattning av behoven inom sektorer och branscher.

4 Alternativ för att säkerställa tillgång

Ett grundläggande ingångsvärde i frågan om anskaffning av personlig skyddsutrustning är att ansvarsprincipen gäller, det vill säga att den som har ansvar för verksamhet i vardagen har det även vid en kris och måste säkerställa sina försörjningskedjor. Även om behovsanalysen visar att aktörer på kort sikt i stort har lyckats anskaffa nödvändig skyddsutrustning, uppvisar samtidigt tillgänglig information att läget är allt annat än stabilt.

Av behovsanalysen framkommer att leverantörskedjorna inte upplevs som tillförlitliga. Ett antal aktörer konstaterar att svårigheter fortfarande föreligger att erhålla beställda leveranser och att brister av vissa produkter förekommer. Detta överensstämmer dels med bilden som framkommer i MSB:s nationella lägesbild, men även i intervjuer och samtal med aktörer under framtagandet av detta svar. Bilden som ges är att fabriker som tillverkar utrustning och är en del av den globala försörjningskedjan har till exempel fått leveranssvårigheter på grund av personalbortfall eller brist på råvaror. Den globala efterfrågan på skyddsutrustning är fortsatt mycket hög och bedöms vara det så länge pandemin pågår. Även branscher utanför hälso- och sjukvården efterfrågar stora kvantiteter skyddsutrustning. Svårigheterna på marknaden innebär till exempel att flertalet av Sveriges regioner fortfarande utgår ifrån EU-kommissionens meddelande om att pandemin är en oförutsedd händelse, och därmed inte genomför ordinarie upphandlingar. Även Arbetsmiljöverket konstaterar att den personliga skyddsutrustningen som är korrekt CE-märkt fortsatt inte täcker de behov som finns i den rådande situationen.⁴

För närvarande ökar smittspridningen i Sverige och globalt, varför behoven av personlig skyddsutrustning kan förväntas öka. Mot denna bakgrund är det MSB:s bedömning att aktörer inom övrig samhällsviktig verksamhet återigen kan få anskaffningsproblem. Det behöver därför säkerställas att bristsituationer inte uppstår.

Behoven är rent volymmässigt inte så omfattande, men givet de konsekvenser som kan uppstå om brister i skyddsutrustning trots allt inträffar under den period som detta uppdrag avser, bör samhället skapa en beredskap som motverkar en sådan händelseutveckling.

Nedan presenteras fyra möjliga tillvägagångssätt för att säkerställa tillgång på personlig skyddsutrustning under perioden fram till september 2021.

4.1 Resursmäkling mellan aktörer

Resursmäkling är ett verktyg som används för att säkerställa en effektiv användning av samhället samlade resurser. Det kan innebära stöd till aktörsgemensam samordning, tillhandahållande av plattformar och stöd till inriktning och prioritering. Resursmäkling kan också förstärkas med andra förmågor till exempel stöd med logistik. Mer konkret kan det handla om att synliggöra behov och utbud för berörda aktörer, att rent praktiskt stötta förmedling och driva arbete med aktörsgemensam inriktning och prioritering.

När flera aktörer på olika nivåer och med olika ansvar behöver samordna sig kring resursbehov och fördelning av resurser ställer det följaktligen krav på förmåga att åstadkomma aktörsgemensam samordning och inriktning på flera olika nivåer och med

⁴ Konsekvensutredning för förslaget till föreskrifter om särskilda bestämmelser om personlig skyddsutrustning med anledning av hotet från sjukdomen covid-19, Arbetsmiljöverket, 2020-10-08, dnr 2020/054255.

olika aktörer. Här spelar geografisk områdesansvariga på lokal, regional och nationell nivå en viktig roll i att möjliggöra och driva det aktörsgemensamma arbetet så att behov av resurser kan mötas av tillgängliga resurser och att prioriteringar kan göras.

MSB ska inom ramen för sitt mäklingsuppdrag se till att samhällets samlade resurser används effektivt. Resursmäklning ska alltså ske till samhällets behov dvs. till de funktioner som arbetar med samhällsviktig verksamhet. MSB kan mäkla varor till såväl offentliga som privata aktörer för att uppfylla sitt uppdrag. En generell utgångspunkt kan dock vara att statliga aktörers behov beaktas före privata aktörers. Det är emellertid viktigt att vid varje fall av resursmäklning beakta den sökande aktörens samhällsviktiga funktion oavsett om denna är statlig eller privat.

Resursmäklning som verktyg kan användas så länge det finns tillgängliga resurser att fördela mellan aktörerna i form av ett överskott som kan möta ett behov. I vissa fall går det lösa hela behovet och i andra fall kan det behövas prioriteringar mellan olika aktörer. Privata aktörer och frivilliga är också viktiga resurshållare som behöver involveras i den aktörsgemensamma hanteringen. En stor del av den samhällsviktiga verksamheten finns idag inom den privata sektorn och det kan även här uppkomma behov inom samhällsviktiga verksamheter.

Under hanteringen av Corona har MSB arbetat med att sammanställa och förmedla inkommande erbjudande om resurser till berörda aktörer, inventerat och mäklat resurser mellan aktörer och drivit aktörsgemensamma forum för att hantera resursfrågor i händelsen, samt skapat underlag och förutsättningar för inriktning och prioritering.

MSB:s bedömning

Det ligger inom ramen för MSB:s uppdrag att mäkla resurser på nationell nivå. Resursmäklning är ett effektivt verktyg förutsatt att det finns resurser att mäkla.

4.2 Omfördelning av befintliga överskott

Stora överskott av personlig skyddsutrustning har under pandemin byggts upp inom den regionala sjukvården. Under hösten har SKR, MSB, Socialstyrelsen och berörda regioner deltagit i en arbetsgrupp avseende regionernas behov av att avyttra dessa överskott. Regionerna har där uttryckt önskemål om att avyttra sina överskott då kvantiteterna kräver stora och kostsamma lagringsutrymmen. Vidare utgörs delar av överskottet av produkter med tillfälliga tillstånd som löper ut den 31 december 2020 enligt den nuvarande dispens som Arbetsmiljöverket utfärdat.⁵ Arbetsmiljöverket utreder för närvarande en förlängning av dispensen. Regionerna anser dock att den föreslagna förlängningen (från 31 december 2020 till 30 juni 2021) är för kort för att överskotten ska hinna förbrukas inom den regionala sjukvården.

---

⁵ Arbetsmiljöverkets föreskrifter med särskilda bestämmelser om personlig skyddsutrustning med anledning av hotet från sjukdomen covid-19, AFS 2020:2, § 2.

Överskotten hos regionerna är i dagsläget så pass stora att en omfördelning ensamt skulle kunna säkerställa tillgången av merparten produkter som används som personlig skyddsutrustning inom övrig samhällsviktig verksamhet.

För närvarande är det dock oklart om en omfördelning kan genomföras eftersom det finns ett antal rättsliga frågeställningar som inte utretts. Några frågor som behöver utredas är vad som är möjligt sett till upphandlings- och konkurrensrättsliga bestämmelser vid försäljning samt frågor kopplade till möjligheterna att donera produkterna. Vidare har EU-kommissionen i samband med pandemin beslutat om tull- och momsfrihet för produkter som används för att bekämpa covid-19.⁶ Det behöver utredas ifall produkter som importerats under de förutsättningarna kan användas av övrig samhällsviktig verksamhet.

MSB:s bedömning

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv skulle det vara ytterst olyckligt att inte tillvarata redan inköpta produkter för att tillse att det nationella behovet täcks. Om överskotten inte kan omfördelas riskeras enorma kvantiteter fullgod skyddsutrustning kasseras samtidigt som andra samhällsviktiga verksamheter har behov av dem.

Svarstiden har inte medgivit en djupare utredning av de juridiska frågeställningar som kan försvåra en omfördelning av regionernas överskott till övrig samhällsviktig verksamhet. Det är dock MSB:s uppfattning att dessa inte kan lösas på myndighetsnivå.

4.3 Nationellt lager av personlig skyddsutrustning

Lagerhållning i någon form garanterar tillgång till personlig skyddsutrustning vid en akut bristsituation. Önskemål kring en nationell lagerhållning av personlig skyddsutrustning har framförts av ett antal aktörer i behovsanalysen. Ett nationellt lager som täcker upp brister som kan uppstå inom ramen för pågående pandemi är ur ett beredskapsperspektiv en relevant åtgärd. Då behoven av personlig skyddsutrustning inom övrig samhällsviktig verksamhet är förhållandevis små i jämförelse med behoven inom hälso- och sjukvården, kommer volymen på ett sådant nationellt lager inte vara så omfattande. En förutsättning är att berörda aktörer även fortsättningsvis själva anskaffar nödvändig personlig skyddsutrustning. Nyttjandet av ett nationellt lager ska endast bli aktuellt när anskaffningen av något skäl inte lyckats.

Socialstyrelsen har i enlighet med regeringens beslut⁷ i uppdrag att bland annat säkra tillgången på skyddsutrustning och annan sjukvårdsmateriel för kommunernas och regionernas räkning. Socialstyrelsen har med stöd av Försvarets materielverk och Försvarmakten upphandlat och lagerfört skyddsutrustning för regioner och kommuner som haft brister i försörjningen av skyddsutrustning. Socialstyrelsens uppdrag begränsas till verksamheter inom hälso- och sjukvård samt omsorg, och har idag inte ett ansvar att säkra tillgången av skyddsutrustning även för samhällsviktig verksamhet. I det formella samråd som MSB i enlighet med regeringsuppdraget genomfört med Socialstyrelsen, har det framkommit att de inte anser det lämpligt att deras nuvarande uppdrag utvidgas.

⁶ EU 2020/491 samt EU 2020/1101.

⁷ Ju2020/03246/SSK.

Socialstyrelsen menar att detta dels skulle ligga utanför myndighetens grunduppdrag, dels kunna leda till en intressekonflikt mellan hälso- och sjukvård och övrig samhällsviktig verksamhet vid en bristsituation och prioriteringar kan bli nödvändiga. Socialstyrelsen uppdrag är i nuläget tidsbegränsat till 2020-12-31.

Samverkan i frågor kring upphandling, inköp och lagerhållning för behov på en övergripande nationell- och EU-nivå avseende medicinteknisk utrustning samt personlig skyddsutrustning, etableras nu även inom ramen för rescEU. Sverige har genom MSB uppdraget att etablera ett beredskapslager i Kristinehamn, och ansvarar för lagerhållning och uttransport av efterfrågat materiel. Försvarets materielverk ansvarar för upphandling och inköp inklusive kvalitetssäkring och leveranskontroll, och Socialstyrelsen stödjer MSB och FMV utifrån sin expertroll.

Materiel som ska kunna användas i stora kriser när EU-ländernas egna resurser inte täcker behoven, men i nuläget är det inte klarlagt huruvida skyddsutrustning specifikt ska kunna användas av aktörer utanför hälso- och sjukvården.

MSB:s bedömning

Som konstaterats kan det inte uteslutas att aktörer inom samhällsviktiga verksamheter återigen kan drabbas av brist på personlig skyddsutrustning. En begränsad nationell lagerhållning bedöms därför vara ett sätt att garantera tillgång till personlig skyddsutrustning för aktörer inom samhällsviktig verksamhet vid en tillfällig bristsituation under den fortsatta pandemin.

Som framgår finns kunskap och kompetens avseende inköp, upphandling och lagerhållning av personlig skyddsutrustning hos ett antal centrala aktörer. Socialstyrelsen har på nationell nivå, med utgångspunkt i arbetet under pandemin, upparbetat god kunskap och förmåga inom området personlig skyddsutrustning. MSB, Försvarets materielverk och Försvarsmakten har i olika delar också kunskap och förmågor som är relevanta.

MSB ser ett stort mervärde i möjligheten att använda redan etablerade samarbeten, arbetsmetoder och processer i frågan om behovet av personlig skyddsutrustning även för aktörer inom övrig samhällsviktig verksamhet. MSB har förståelse för de synpunkter som Socialstyrelsen framfört i samrådet, men noterar att det troligen också finns effektivitetsvinster med ett utvidgat uppdrag. Samtidigt finns en tidsbegränsning i det nuvarande uppdraget som, i kombination med det faktum att regionerna i nuläget sitter på ett omfattande överskott, medför osäkerheter. MSB kan mot denna bakgrund, och inom ramen för detta uppdrag, konstatera att det finns olika möjliga lösningar i frågan om en eventuell etablering av ett nationellt lager för aktörer inom samhällsviktig verksamhet som kräver ytterligare dialog innan ett eventuellt beslut kan fattas.

Förutsättningar för möjligheten att privata aktörer som agerar inom samhällsviktiga sektorer och branscher att ta del av utrustning från ett sådant nationellt lager bör också utredas.

4.4 Gemensamma upphandlingar

Flera myndigheter har efterfrågat stöd i form av samordning för gemensam upphandling. Vissa myndigheter utanför hälso-, sjukvård och omsorg har idag ett betydande behov av personligt skyddsutrustning, men i små kvantiteter. Ett större gemensamt upphandlingsförfarande kan eventuellt vara mer konkurrenskraftigt på den nationella så väl som den globala marknaden. Detta kan då bidra till att säkerställa leveranstider och beställda volymer. Regionernas samarbete under året påvisar effekten av detta.

Behovsanalysen har inte gjort några beräkningar av de merkostnader som samhället tagit genom att varje enskild myndighet under pandemin ägnat åt och fortsätter ägna åt upphandling och att söka leverantörer. Dels genom arbetstid, dels att varor i många fall blivit dyrare. Brådskan har i vissa fall även medfört brister i kvalitetssäkring och inköp av obrukbar utrustning.

Det står dock klart att upphandlingar är tidskrävande. Ett sätt att korta ned denna tid är att myndigheter som väljer möjligheten att göra gemensamma upphandlingar, åtminstone för den tidsperiod som denna behovsanalys avser, med fördel tar erfarenhet av Socialstyrelsens förfarande och använder sig av Försvarets Materielverk och Försvarmaktens kunskap och kompetens. På så sätt kan myndigheter som agerar tillsammans arbeta huvudsakligen med behovsanalys, behovsprövningar och resurssamordning.

Statens inköpscentral, under Kammarkollegiet, arbetar för att underlätta arbetet för myndigheterna att anskaffa personlig skyddsutrustning genom det statliga ramavtalet. Det har under pandemin uppmärksammats att det ramavtal som kan användas för avrop för delar av den personliga skyddsutrustning som myndigheterna behövt anskaffa inte har räckt till. Den nya upphandlingen har därför tidigarelagts för att säkerställa en större kapacitet på avtalsområdet

MSB har en vägledning för stöd för upphandling i samhällsviktig verksamhet som alla verksamheter kan ta del av. Upphandlingsmyndigheten har också ett pågående regeringsuppdrag att utveckla stödet.

MSB:s bedömning

Om gemensamma upphandlingar ska hinna få effekt inom uppdragets tid till september 2021 bedömer MSB att detta förutsätter att intresserade myndigheter aktivt samverkar, samt söker stöd från Socialstyrelsen, MSB, Försvarmakten och FMV som i nuläget har kompetens inom olika delar kring behoven inom samhällsviktig verksamhet på nationell nivå. Givet den komplexitet som normalt omgärdar upphandlingsområdet, och den tid som härutöver krävs för samverkan och att etablera gemensamma överenskommelser mellan myndigheter, bedömer MSB det trots allt som mindre sannolikt att detta förfarande kan hinna åtgärda eventuella bristsituationer i närtid (12 månader).

På längre sikt ser emellertid MSB att gemensamma upphandlingar effektivt kan komma att bidra till att säkerställa behovet av skyddsutrustning inom samhällsviktig verksamhet. Förutom att säkerställa en mer välfungerande beredskap medför detta troligen även

samhällsekonomiska vinster. Mot bakgrund av den information som behovsanalysen ger, uppmuntrar MSB således myndigheter att ändå inleda, eller vidareutveckla, samverkan inom området gemensamma upphandlingar så snart som möjlighet ges.

5 Slutsatser och förslag

MSB har i enlighet med regeringsuppdraget genomfört en behovsanalys genom att vända sig till myndigheter som bedriver övrig samhällsviktig verksamhet. MSB har härutöver vänt sig till ett antal sektorsföreträdare för att erhålla motsvarande information från aktörer inom sektorer och branscher som också bedriver samhällsviktig verksamhet. Analysen ger en övergripande bild av behovet av personlig skyddsutrustning som behövs hos myndigheter och andra aktörer inom samhällsviktig verksamhet.

MSB bedömer att det finns skäl att säkerställa beredskap av personlig skyddsutrustning för samhällsviktiga verksamheter för den period som uppdraget avser, eller så länge som pandemin pågår. Analysen visar på behov av relativt små volymer, men för berörda aktörer är de avgörande för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Brister kan medföra konsekvenser för aktörer att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter inom ett antal områden och påverka samhällets funktionalitet (se bilaga 1).

MSB:s samlade bedömning är att det vid ett scenario 2 inte kan uteslutas att aktörer inom samhällsviktiga verksamheter återigen kan drabbas av brist på personlig skyddsutrustning. Leverantörskedjorna är fortfarande inte tillförlitliga, efterfrågan på marknaden är mycket hög och viss råvarubrist förekommer. Analysen tyder på att vårens problematik med anskaffning kan upprepas vid en ökad global och/eller nationell smittspridning.

Alla berörda aktörer har, i enlighet med ansvarsprincipen, gjort stora ansträngningar att tillförsäkra sig om utrustning och att förbereda sin verksamhet men i denna situation finns också behov av samordning och stöd för att stärka systemet. MSB har i kapitel 4 redovisat och bedömt ett antal alternativ som kan bidra till att säkerställa tillgång till personlig skyddsutrustning för övrig samhällsviktig verksamhet. Nedan beskrivs dessa alternativ som mer konkreta förslag.

Resursmäkling mellan aktörer

Resursmäkling är ett effektivt verktyg att fördela resurser från dem som har tillgång till andra som har en akut brist. Det ligger inom MSB:s uppdrag att mäkla resurser på nationell nivå. Myndigheten har bedrivit en omfattande mäkling under våren 2020. Resursmäkling fungerar endast när det finns resurser att mäkla och löser därmed inte en allmän brist. MSB fortsätter stödet med mäkling av resurser mellan aktörer.

Omfördelning av överskott

Regionerna har i dag stora överskott av personlig skyddsutrustning. Överskotten hos regionerna är så pass stora att en omfördelning ensamt skulle kunna säkerställa tillgången till merparten av produkter som används i övrig samhällsviktig verksamhet. Som redovisats finns emellertid flera juridiska frågeställningar som behöver lösas för att en sådan omfördelning ska bli möjlig.

MSB kan inte ensamt bidra till att lösa hanteringen av dessa överskott. MSB anser därför att regeringen bör skapa förutsättningar för en omfördelning av regionernas överskott till övrig samhällsviktig verksamhet.

Nationellt lager

Ett tillfälligt nationellt lager för personlig skyddsutrustning för aktörer inom samhällsviktig verksamhet bör, inom ramen för uppdragets tidsperiod eller så länge som pandemin pågår, etableras genom samverkan mellan de myndigheter som idag besitter kunskap och förmåga inom området. Förslaget om ett nationellt lager är aktuellt endast i det fall frågan om regionernas överskott inte får en lösning. Syftet är att säkerställa tillgång till skyddsutrustning då aktörer inte kan upprätthålla samhällsviktig verksamhet i de fall egen anskaffning inte har varit möjlig. Myndigheter som ges möjlighet att få ta del av lagren köper den personliga skyddsutrustningen.

MSB föreslår att regeringen för detta syfte bör utse en myndighet som får ansvaret att agera som nationell sammanhållande aktör. Ansvar för inköp, upphandling, kvalitetssäkring, lager, behovsinventeringar med mera. fördelas på lämpligt sätt genom dialog och överenskommelser mellan samverkande myndigheter. En utveckling av ett nationellt lager för detta ändamål kommer att ställa krav på finansiering för genomförande oavsett hur ansvaret fördelas. Inom ramen för detta uppdrag har inte utrymme funnits att ta fram några kostnadsberäkningar.

Gemensamma upphandlingar

För att stärka de svenska myndigheternas möjlighet på marknaden är det en fördel om de kan ingå i större gemensamma upphandlingar. MSB uppmuntrar myndigheter att inleda eller vidareutveckla samverkan med gemensam upphandling så snart om möjligt. Gemensamma upphandlingar är komplexa processer och kan ta tid att utveckla och kan därför inte tillgodose tillgång på kort sikt.

Bilaga 1 Konsekvenser vid utebliven personlig skyddsutrustning

Sekretess enligt 15 kap, 2 §, Offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400).

Bilaga 2, Frågeunderlag del 1 och del 2

Frågeunderlag del 1 – Behov av personlig skyddsutrustning inom den egna myndigheten

1. Behövs personlig skyddsutrustning för att er myndighet ska kunna upprätthålla den samhällsviktiga verksamhet ni bedriver?

Om nej, ge en kort motivering (t.ex. att er verksamhet inte innefattar externa kontakter). Om ja, beskriv kortfattat vilken samhällsviktig verksamhet som avses. Besvara därefter 2-6.

2. Behov av personlig skyddsutrustning inom myndigheten

Ange uppskattade volymer i tusental i nedanstående tabell. Finns inga behov kan ni lämna rutan tom. Behovsuppskattningen ska enligt regeringsuppdraget utgå från Folkhälsomyndighetens scenarier (<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/scenarier--tre-smittspridningsscenarier-inom-regeringsuppdraget-plan-infor-eventuella-nya-utbrott-av-covid-19/>).

Artikel	Normalförbrukning volym/månad <i>innan</i> pandemin	Utökade behov volym/månad FHM scenario 0 ("oförändrad spridning")	Utökade behov volym/månad FHM scenario 1 ("ojämn spridning")	Utökade behov volym/månad FHM scenario 2 ("jämn spridning")
1. Munskydd, IR/IIR				
2. Andningsskydd, FFP2				
3. Andningsskydd, FFP3				
4. Undersökningshandske, Nitril				
5. Undersökningshandske, Vinyl				
6. Vätsketäta förkläden				
7. Vätsketäta förkläden med lång ärm				
8. Visir som täcker hela ansiktet				
9. Skyddsglasögon				
10. Handdesinfektion				

11. Eventuellt annan personlig skyddsutrustning, specificera				
--	--	--	--	--

Eventuella kommentarer eller medskick till era svar i ovanstående tabell:

3. Får ni i nuläget tag på rätt typer av personlig skyddsutrustning, i tillräckliga volymer och kommer leveranserna fram i tid? Beskriv eventuella problem.
4. Om försörjningskedjorna av personlig skyddsutrustning slutar fungera, hur länge kan ni upprätthålla er samhällsviktiga verksamhet?
5. Ser ni ett behov av stöd med anskaffning av personlig skyddsutrustning utifrån rådande nuläge och/eller vid en framtida bristsituation? Specificera den typ av stöd som anses mest relevant, t.ex. utökad samverkan mellan berörda myndigheter, nationell samordning/resursmäkling, gemensam upphandling, nationellt beredskapslager (motsvarande Socialstyrelsens uppdrag inom hälso- och sjukvård) eller annat stöd.
6. Vilka blir konsekvenserna för den samhällsviktiga verksamhet er myndighet bedriver om ni inte har tillgång till personlig skyddsutrustning? Skulle en sådan situation få konsekvenser även för övriga samhället?

Del 2 – Behov av personlig skyddsutrustning bland aktörer inom ansvarsområdet

Nedanstående frågor ställs i syfte att skapa en bild av hur behoven av personlig skyddsutrustning inom samhällsviktig verksamhet, exklusive hälso- och sjukvård samt omsorg, ser ut i samhället i stort, och alltså inte enbart inom myndigheter. Frågorna utgör ett komplement till regeringsuppdraget och riktas enbart till Energimyndigheten, Svenska kraftnät, Finansinspektionen, Post- och telestyrelsen, Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Trafikverket, MSB och Länsstyrelsernas samordningskansli Corona.

1. Ange den sektor/bransch (om relevant, bryt vid behov ner i underområden) ni har inhämtat information från för att besvara nedanstående frågor samt beskriv kortfattat vilken samhällsviktig verksamhet som avses. Besvara därefter frågorna 2-5 om behov av personlig skyddsutrustning finns bland dessa aktörer.
2. Behov av skyddsutrustning bland aktörer inom sektor/bransch: _____

Ange uppskattade volymer i tusental i nedanstående tabell. Finns inga behov kan ni lämna rutan tom. Behovsuppskattningen ska utgå från Folkhälsomyndighetens scenarier (<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/scenarier-tre-smittspridningsscenarier-inom-regeringsuppdraget-plan-infor-eventuella-nya-utbrott-av-covid-19/>). Avgör själva om svaren kan ges i en tabell eller om ni behöver använda flera (om ert ansvarsområde består av flera delsektorer/ branscher).

Artikel	Normalförbrukning volym/månad <i>innan</i> pandemin	Utökade behov volym/månad FHM scenario 0 ("oförändrad smittspridning")	Utökade behov volym/månad FHM scenario 1 ("ojämn spridning")	Utökade behov volym/månad FHM scenario 2 ("jämn spridning")
1. Munskydd, IR/IIR				
2. Andningsskydd, FFP2				
3. Andningsskydd, FFP3				
4. Undersökningshandske, Nitril				
5. Undersökningshandske, Vinyl				
6. Vätsketäta förkläden				

7. Vätsketäta förkläden med lång ärm				
8. Visir som täcker hela ansiktet				
9. Skyddsglasögon				
10. Handdesinfektion				
11. Eventuellt annan personlig skyddsutrustning, specificera				

Eventuella kommentarer eller medskick till era svar i ovanstående tabell:

3. Uppger aktörerna inom sektorn/branschen att de i nuläget lyckas få tag på rätt typer av personlig skyddsutrustning, i tillräckliga volymer och att leveranserna kommer fram i tid? Beskriv eventuella problem.
4. Om försörjningskedjorna av personlig skyddsutrustning slutar fungera idag, hur länge kan aktörer inom sektorn/branschen upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet med befintliga lager?
5. Vilka blir konsekvenserna för verksamheterna och samhället i stort om aktörer inom sektorn/branschen inte skulle ha tillgång till personlig skyddsutrustning?